

5. szöveg – Pauk Anna, Lukács Klára (Felszabadulás, hazatérés)

1

A felszabadulás előtti napokra, csak mint a filmkockák, egy-egy kép jön elém.(...) Egy testvérpár ült nem messze tőlünk. Az idősebb ült, és az ölében tartotta fekvő helyzetben levő hűgát. Egyre beszélt neki, hogy ne aludjál el, hamarosan felszabadulunk, lesz orvos, gyógyszer. Már nem ágyú hangját hallani, már a hernyótalpak dübörögnek. Nem szabad meghalni. Mikor az első amerikai tank megjelent a szemünk előtt, abban a pillanatban hunyta le a szemét a kishúga örökre. Odamentem, mellültem, szerettem volna vigasztaló szavakat mondani, de nem tudtam, béna voltam én is, csak a szemből hullott a könny, vele együtt sírtam.

(Lukács Klára 1)

2

Március közepén keltünk útra és most április 14-ike volt. (...) Én egyébként 174 cm magas vagyok és a normális súlyom 68-72 kg szokott lenni. Most 39 kilósan csak a csont és bőr maradt belőlem, és az idegeim tiszta ronccsá váltak. De így nézett ki mindegyikünk, kik végigcsinálták a lágeréletet.

Ez volt hát a felszabadulás. Mindig azt hittem, hogyha netán valami csoda folytán megélném felszabadulásomat a hosszú rabság után, majd ujjongani fogok. És most szinte érthetetlenül és csodálkozva tapasztaltam, hogy szinte még örömet sem érzek. Hogy lehetséges ez? Megittam a tejet és erre még éhesebb lettem. Nem is tudtam gondolkodni, csak vonszoltam magam vissza a műhelybe, a többiekhez. De társaim is csak csendben gunnyasztottak, senki sem örvendezett, senki sem úgy viselkedett, mint ahogy azt rabságunk alatt elgondoltuk, elképzeltük. Tanakodtunk is, miért nem vagyunk vidámabbak, miért vagyunk így letörve, mintha még mindig rabok lennénk, teljesen elgyötörtnek, kiszolgáltatottnak éreztük magunkat.

(Pauk Anna 2)

Hazatérés

Nehéz volt az út hazafelé, és még nehezebb a hazaérkezés. Senkit és semmit nem találtam, csak a valamikor kedves helyeket, a szép, most nagyon fájó emlékeket. Megérkeztem 1946. május 25-én, a születésnapomon, de ez akkor nem jutott eszembe. Megérkeztem a kiégett, beteg lelkemmel, a soha be nem gyógyuló, fájdalmas sebekkel. Hiszem és tudom, hogy az életben maradáshoz Laci bátyám iránti szeretet adott erőt. Ez a szeretet, amit Lacikám iránt éreztem, adott erőt, hogy amikor testvérem megérkezik – ne érezze a senkihez nem tartozás rettenetes, elmondhatatlan fájdalmát, kínját. Legyen valaki a szeretett családból – aki emlékszik a gyermekkorra, az otthonra –, aki várja őt, akinek megfogja a kezét, és akinek ugyanúgy azokért fáj, vérzik a szíve egy életen át.”

(Lukács Klára 3)